

CZAKÓ GÁBOR

író

„A kultúra hangja a csönd. A csönd az elmélyülés, a megrendülés, a fölébredés, a bekapcsolódás, a megébredés, a tisztaság, a bölcsesség hangja. ... A csöndben föltárul az emberi személy mélység” – írja Czakó Gábor.

A II. világháború idején született. Édesapját nélkülözve nőtt fel, aki a doni ütközetben vesztette életét. A jogi diploma megszerzést követően országos folyóiratokban publikált és első regényén dolgozott. 28 éves korában a jelentős Magvető Kiadó gondozásában megjelent A szoba című regénye.

1979-től szerkesztőként kereste kenyerét irodalmi, művészeti, társadalom elméleti lapoknál, mint az Új Tükör és a Mozgó Világ. A rendszerváltoztatás idején a katolikus fiatalok lapjaként indult Igen című újság főszerkesztője volt, később a Magyar Szemle társszerkesztői feladatait látta el.

Változatos prózai műfajban alkot, novellákat, esszéket, regényeket, drámákat. Esetében egyfajta alkotói elv a stílusválasztás: a tartalom és a forma kiválasztását legfőképp az üzenetérték határozza meg. Írói pályájának visszatérő emblematikus sorozatában, a rémmesékben a megegyező szerkezeti felépítésű mű is több műfaj határán mozog.

A rendszerváltás bekövetkezéséig egyféle küzdelemként is értelmezhető a keresztényi üzenet megjelenése alkotásaiban. A kereszténység mint jelvény, egyben látásmódot is jelöl, azonban üzenetértéket illetően mindenképp túlmutat jelvény-mivoltán.

Összességében elmondható, hogy prózájában összhangba kerül az ábrázolás, az elbeszélés, a példázatosság és a tanító jelleg.

Életművének kiemelkedő állomása volt a Duna Televízió által sugárzott Beavatás című műsor, melynek szerkesztője és vezetője is volt. A műsorban elhangzott társadalomfilozófiai és teológiai gondolatait esszék formájában is olvashatóvá tette.

A magyar nyelv belső természetét, fejlődését kutatva eddig ismeretlen műfajt teremtett, a nyelvrégészetet. Czakó Gábor feltárja mindennapi nyelvünk szavainak történetét, meglepő összefüggéseit. „A nyelvrégész a nyelv mélyére merül, de nem csupán a nyelvet, mint olyat kutatja, ahogy a régész sem a földet meg a vizet tanulmányozza, hanem a földben-tengerben lappangó hagyatékat. Mindketten leletekkel dolgoznak.” A nyelvrégészet „a régmúltról hoz hírt a nyelven keresztül” – vallja Czakó Gábor.

Elmondhatjuk, hogy az író mind prózájával, mind filozófiai-teológiai műveltségével, nyelvtörténeti munkájával „nem középiskolás fokon” kíván tanítani minket.

A Magyar Művészeti Akadémia Nemzet Művésze díj Bizottsága a Nemzet Művésze címet adományozza, irodalom művészeti területen Czakó Gábor Kossuth-díjas író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja részére a magyar irodalmat gyarapító írói életműve elismeréseként, nyelvrégészeti tevékenységéért és humanista gondolkodás tanításának megbecsüléseként.